

Chybné posouzení dovolání

Pokud je možno z textu dovolání dovodit, že předpoklad přípustnosti založený na tom, že určitá právní otázka dosud nebyla v rozhodovací praxi řešena, pak Nejvyšší soud pochybil, shledal-li dovolání v této části vadné z důvodu alternativně vymezených předpokladů přípustnosti dovolání.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. II.ÚS 2719/22 ze dne 6.4.2023)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti obchodní korporace PUMAS, s.r.o., sídlem P., zastoupené Mgr. M.V., advokátkou sídlem 5. května 1050/66, Praha 4, proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. srpna 2022, č. j. 30 Cdo 1333/2022-152 a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. ledna 2022, č. j. 22 Co 206/2021-127, za účasti Nejvyššího soudu a Městského soudu v Praze, jako účastníků řízení, tak, že usnesením Nejvyššího soudu ze dne 25. srpna 2022 č. j. 30 Cdo 1333/2022-152 bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. srpna 2022 č. j. 30 Cdo 1333/2022-152 se ruší. Ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.

Z odůvodnění

I. Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") a § 72 a násl. zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), se stěžovatelka domáhá, aby byla zrušena v záhlaví označená rozhodnutí s tvrzením, že jimi byla porušena základní práva zaručená Listinou základních práv a svobod (dále jen "Listina").

2. Stěžovatelka se v řízení před Obvodním soudem pro Prahu 2 (dále též jen "obvodní soud") domáhala po České republice - Ministerstvu spravedlnosti částky 531 190 Kč s příslušenstvím jako náhrady škody, která jí měla vzniknout nesprávným úředním postupem v řízení vedeném u Okresního soudu v Kladně pod sp. zn. 10 C 108/92, jehož se účastnili právní předchůdci stěžovatelky (restituenti areálu bývalého pivovaru v k. ú. Unhošť). Nemajetková újma měla spočívat v tom, že v rozsudku Okresního soudu v Kladně ze dne 20. 1. 1995 č. j. 10 C 108/92-116 (ve znění doplňujícího rozsudku téhož soudu ze dne 17. 4. 1996 č. j. 10 C 108/92-162, a opravného usnesení téhož soudu ze dne 17. 9. 1996 č. j. 10 C 108/92-183), kterým byl nahrazen projev vůle povinné osoby k uzavření dohody o vydání věci (areálu bývalého pivovaru) oprávněným osobám (restituentům), nebyla výslovně uvedena budova trafostanice.

3. Původní společníci (zakladatelé) stěžovatelky vložili spoluvlastnické podíly na restituovaném areálu do majetku stěžovatelky jakožto právnické osoby. Stěžovatelka v řízení před obecnými soudy tvrdila, že objekt trafostanice byl až do roku 2016 součástí parcely st. 237, na níž se nachází celý průmyslový objekt (tedy budova bývalého pivovaru a sladovny včetně doplňkových objektů). Stěžovatelka vycházela z presumpce správnosti rozsudku soudu, který rozhodoval o celém restitučním nároku, s tím, že neměla důvod se domnívat, že by restituční rozhodnutí neřešilo celý uplatněný restituční nárok oprávněných osob, tj. že by daným rozhodnutím nebyl restituentsům vrácen celý původní objekt pivovaru včetně budovy trafostanice, která se nachází uvnitř areálu pivovaru.

4. Sporná nemovitost (trafostanice) byla na žádost společnosti ČEZ Distribuce, a. s. zapsána od 2. 11. 2016 jako vlastnictví ČEZ Distribuce, a. s. Proti společnosti ČEZ Distribuce, a. s. podala stěžovatelka u Okresního soudu v Kladně (řízení pod sp. zn. 23 C 38/2017) žalobu o určení, že vlastníkem trafostanice je stěžovatelka. Stěžovatelka tvrdila, že až v roce 2016 (z vkladu do katastru nemovitostí pro ČEZ Distribuce), se dozvěděla, že není vlastníkem sporné budovy trafostanice stojící na restituovaných pozemcích.

5. Okresní soud určovací žalobě stěžovatelky vyhověl. Krajský soud v Praze jako soud odvolací však návrh na určení vlastnického práva stěžovatelky zamítl (řízení sp. zn. 27 Co 266/2018) mj. s odkazem na restituční rozsudek Okresního soudu v Kladně sp. zn. 10 C 108/92 s tím, že v daném restitučním rozsudku "budova trafostanice nebyla uvedena".

6. Stěžovatelka v řízení před obecnými soudy tvrdila, že se o nesprávném postupu Okresního soudu v Kladně v restitučním sporu (tj. o tom, že výrok je nejasný a restituované pozemky nezahrnují i některé na nich stojící budovy) dozvěděla až v roce 2019 ze zamítavého rozsudku Krajského soudu v Praze sp. zn. 27 Co 266/2018 ve věci její určovací žaloby. Do té doby byla v dobré víře ve správnost restitučního rozsudku, neboť soud rozhodoval o celém nároku restituentů týkajícím se areálu pivovaru, na jehož pozemcích se trafostanice (jakož i další budovy) nachází. Podle stěžovatelky byl Okresní soud v Kladně povinen v souladu s ustanovením § 155 odst. 1 o. s. ř. formulovat výrok svého rozhodnutí tak, aby byl jednoznačně vykonatelným. Pokud z jeho rozhodnutí není jednoznačně patrné, zda se restituce vztahuje i na vedlejší či doplňkové stavby a objekty na pozemcích, které byly restituentům vydány, včetně budovy trafostanice, neměl být rozsudek v této podobě vůbec vyhlášen. Stěžovatelce by poté nevznikla škoda, kterou stěžovatelka vyčíslila v podobě nákladů na stavbu nové trafostanice.

7. V rámci řízení, z něhož vzešla ústavní stížností napadená rozhodnutí, Obvodní soud pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 10. 8. 2021, č. j. 14 C 18/2020-104 žalobu o náhradu škody za nesprávný úřední postup zamítl (výrok I) a uložil stěžovatelce povinnost náhrady nákladů řízení ve výši 600 Kč (výrok II). Podle obvodního soudu je nárok promlčen. Ačkoli se o tvrzené nesprávnosti obsažené v restitučním rozsudku Okresního soudu v Kladně (sp. zn. 10 C 108/92), dozvěděla stěžovatelka až z rozsudku Krajského soudu v Praze sp. zn. 27 Co 266/2018, který zamítl určovací vlastnickou žalobu stěžovatelky proti společnosti ČEZ Distribuce, a. s., uplynula mezitím objektivní desetiletá promlčecí lhůta počínající dnem, "kdy poškozenému bylo doručeno (oznámeno) nezákonné rozhodnutí, kterým byla způsobena škoda", tj. rozsudek Okresního soudu v Kladně sp. zn. 10 C 108/92.

8. Městský soud v Praze (dále jen "městský soud") ústavní stížností napadeným rozsudkem potvrdil rozsudek obvodního soudu a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Vyšel z toho, že stěžovatelka není aktivně věcně legitimována k podání žaloby (bod 9), že nárok je promlčen v objektivní lhůtě deseti let (bod 10), že případnou škodu způsobenou neuvedením předmětné trafostanice v rozsudku Okresního soudu v Kladně v restitučním sporu lze přičítat tehdejšímu účastníkům restitučního řízení, kteří se měli tehdy brát za svá práva (body 11 a 12) a námitku promlčení neshledal jako rozpornou s dobrými mravy (bod 13). Městský soud dále reaguje na odvolací námitku stěžovatelky týkající se rozporu námitky promlčení s dobrými mravy (stěžovatelka tvrdí, že se o škodě dozvěděla až po uplynutí desetileté objektivní promlčecí doby a dříve nárok uplatnit nemohla), a uzavírá, že námitka promlčení v rozporu s dobrými mravy není. V tomto kontextu pak dále cituje z rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 18. 5. 2011, sp. zn. 31 Cdo 832/2008 se závěrem, že "nelze tak konstatovat, že by žalobkyně marné uplynutí promlčecí doby nezavinila, když o svém tvrzeném vlastnickém právu k předmětné trafostanici objektivně mohla a měla mít oprávněné pochybnosti nejpozději na základě nyní citovaného rozsudku velkého senátu Nejvyššího soudu" (bod 13).

9. Dovolání stěžovatelky odmítl Nejvyšší soud ústavní stížností napadeným usnesením zčásti pro

nepřípustnost, zčásti pro vady. Nepřípustné bylo dovolání proti výrokům o nákladech řízení podle § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř. Dovolací soud dále vytkl stěžovatelce, že v úvodu dovolání žádnou právní otázku neformulovala a poté ohledně otázky promlčení vymezila předpoklady přípustnosti dovolání nepřípustně alternativním způsobem. V dané části tak dovolání shledal vadným. V otázce aktivní věcné legitimace stěžovatelky, která měla být dle dovolání posouzena v rozporu s rozhodovací činností Nejvyššího soudu (konkrétně s rozhodnutím sp. zn. 25 Cdo 1627/2008) uzavřel, že ani tato otázka přípustnost dovolání nezaložila. Podle Nejvyššího soudu "za situace, kdy dva ze tří právních závěrů odvolacího soudu, z nichž každý je sám o sobě postačujícím důvodem pro zamítnutí žaloby v této věci, tedy závěry, že nárok žalobkyně je promlčen (odstavec 10 odůvodnění rozsudku odvolacího soudu) a že není dána příčinná souvislost mezi tvrzeným nesprávným úředním postupem a vznikem škody, když bylo v první řadě na účastnících restitučního řízení brát se za svá práva a škodě tak předejít (odstavce 11 a 12 odůvodnění rozsudku odvolacího soudu), nebyly podaným dovoláním relevantně zpochybněny a nebyly tak otevřeny dovolacímu přezkumu, zpochybnění řešení samotné otázky neexistence aktivní věcné legitimace žalobkyně nemůže založit přípustnost dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř. Případná nesprávnost právního posouzení odvolacího soudu při řešení této otázky by totiž nemohla opodstatnit zrušení napadeného rozhodnutí či jeho změnu".

II. Argumentace stěžovatelky

10. Stěžovatelka rekapituluje průběh řízení před obecnými soudy, cituje z jednotlivých rozhodnutí i podání a tvrdí, že napadeným usnesením Nejvyššího soudu bylo porušeno její právo na spravedlivý proces zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny tím, že se Nejvyšší soud odmítl dovoláním zabývat.

11. Podle stěžovatelky žádný právní předpis neukládá "formulovat právní otázku v úvodu dovolání" a nejde o pochybení, pokud v úvodu dovolání byl shrnut skutkový stav a průběh řízení, a teprve poté byly formulovány právní otázky, neboť opačný postup by byl na úkor srozumitelnosti textu podaného dovolání.

12. Stěžovatelka dále označuje za nepravdivé tvrzení odvolacího soudu, které bylo dle ní faktickým důvodem pro odmítnutí dovolání, totiž že ohledně otázky promlčení byly předpoklady přípustnosti vymezeny nepřípustně alternativním způsobem.

13. Stěžovatelka připomíná, že městský soud jako soud odvolací neshledal odvolání důvodným z několika důvodů, které stěžovatelka podrobně rekapituluje v ústavní stížnosti. Odvolací soud neshledal aktivní legitimaci stěžovatelky, což stěžovatelka považuje za rozporné s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu. Stejně tak má stěžovatelka za to, že městský soud posoudil v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu i otázku běhu objektivní promlčecí lhůty, resp. vznesenou námitku promlčení. Městský soud dále dle stěžovatelky zcela nově vymezil počátek běhu promlčecí lhůty, a to od okamžiku, kdy se změnila judikatura Nejvyššího soudu oproti judikatuře z doby, kdy o restituci právních předchůdců stěžovatelky rozhodoval Okresní soud v Kladně.

14. Stěžovatelka tak tvrdí, že jí nezbývalo, než podat dovolání (pokud jde o posouzení námitky promlčení odvolacím soudem) jak z toho důvodu, že otázka vznesené námitky promlčení byla odvolacím soudem posouzena v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu, která je v dovolání citována, tak i z toho důvodu, že odvolací soud současně nastolil otázku, která nebyla doposud v rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu vyřešena, totiž otázku, zda lze za počátek běhu promlčecí doby považovat den, k němuž se změnila judikatura Nejvyššího soudu k určité otázce.

15. Stěžovatelka je přesvědčena, že předpoklady přípustnosti dovolání nevymezila "nepřípustně alternativně", jak tvrdí Nejvyšší soud, ale vymezila je shodně "alternativně" s tím, jak své rozhodnutí "alternativně" odůvodnil odvolací soud. Nepřípustnost dovolání v otázce aktivní legitimace stěžovatelky pak Nejvyšší soud založil pouze na tom, že s ohledem na důvody, pro které dovolání

odmítl, pokud jde o otázku promlčení, ani případná nesprávnost posouzení otázky aktivní legitimace odvolacím soudem nemohla opodstatnit zrušení rozsudku odvolacího soudu.

16. V závěru stížnosti pak stěžovatelka stručně namítá též protiústavnost napadeného rozsudku městského soudu, přičemž za rozporné s čl. 36 odst. 1 Listiny považuje popření aktivní legitimace stěžovatelky, stejně jako akceptaci námitky promlčení, kterou považuje za rozpornou s dobrými mravy. Stěžovatelka má za to, že se městský soud neřídil judikaturou Nejvyššího soudu.

III. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

17. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný; stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu a ústavní stížnost je ve vztahu k napadenému rozhodnutí Nejvyššího soudu přípustná, neboť stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario).

18. Zrušením rozhodnutí Nejvyššího soudu se otevírá prostor k novému projednání dovolání stěžovatelky. V tuto chvíli je tedy proti rozhodnutí městského soudu k dispozici zákonný procesní prostředek k ochraně práv stěžovatelky, v důsledku čehož je ústavní stížnost ve zbytku nepřípustná podle § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu.

IV. Řízení před Ústavním soudem

19. Ústavní soud si vyžádal soudní spis, jakož i vyjádření účastníků řízení. Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti se k ústavní stížnosti nevyjádřila, a tak se v souladu s poskytnutým poučením postavení vedlejší účastnice řízení vzdala.

20. Městský soud odkazuje na napadené rozhodnutí a dodává, že jediným rozhodným hlediskem při projednávání věci stěžovatelky bylo spravedlivé nalezení práva na základě fair procesu. Za stěžejní a zcela jednoznačný pokládá závěr, že stěžovatelka není ve věci aktivně legitimovaná. Pokud vůbec kdysi vznikla škoda z tehdy vydaného rozsudku, pak tehdejší účastníkům řízení, mezi nimiž ovšem stěžovatelka nebyla, žádný nárok na náhradu škody na ni následně nebyl jakkoli převeden. Městský soud odmítá, že by porušil právo stěžovatelky na spravedlivý proces. Stěžovatelka se v ústavní stížnosti vymezuje zejména vůči usnesení Nejvyššího soudu, k čemuž se městskému soudu nepřisluší vyjadřovat.

21. Nejvyšší soud ve svém vyjádření uvádí, že stěžovatelka nevymezila právní otázky tak, jak je uvádí v ústavní stížnosti. Stěžovatelka v dovolání nevymezila právní otázku, zda lze za počátek běhu promlčecí doby považovat den, k němuž se změnila judikatura Nejvyššího soudu k té které otázce. Stěžovatelka zpochybňovala námitku promlčení s ohledem na její rozpor s dobrými mravy a výslovně uvedla, že v tomto směru byla věc posouzena v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu "resp. pokud jde o následky (ne)znalosti nové judikatury NS ČR na posouzení otázky běhu promlčecí doby a rozporu námitky promlčení s dobrými mravy tak, jak ji v napadeném rozsudku právně posuzuje odvolací soud (viz výše pod písm. e)), jedná se o posouzení otázky, která nebyla doposud dovolacím soudem vyřešena". Právní otázku, zda lze za počátek běhu promlčecí doby považovat den, k němuž se změnila judikatura Nejvyššího soudu k té které otázce, tedy zcela odlišnou právní otázku, stěžovatelka v dovolání nevznesla vůbec. Nejvyšší soud setrvává na svém závěru, že ohledně otázky promlčení vzneseného nároku s ohledem na rozpor námitky promlčení s dobrými mravy vymezila stěžovatelka přípustnost dovolání nepřípustně alternativním způsobem. Správný je i závěr o nepřípustnosti dovolání ohledně otázky aktivní věcné legitimace stěžovatelky, ohledně které stěžovatelka dovoláním relevantně nezpochybnila všechny právní závěry, na nichž bylo zamítnutí žaloby založeno. Co se pak týče úvodu dovolání, zde stěžovatelka vymezila přípustnost dovolání blíže

nespecifikovaných otázek hmotného i procesního práva odlišně od části, kde jednotlivé otázky (pouze hmotného práva) formulovala (tvrdila i blíže nespecifikovanou rozdílnost judikatury Nejvyššího soudu), Nejvyšší soud považoval za potřebné se s touto částí dovolání vypořádat samostatně, a to s ohledem na její rozpornost se zbytkem dovolání. Byť tedy dovolání stěžovatelky formulovalo právní otázky, jejichž řešením byl Nejvyšší soud připraven se zabývat, stěžovatelka mu k tomu nedala formulací dovolání možnost. Stěžovatelka nevyužila všechny dostupné prostředky nápravy před podáním ústavní stížnosti a stížnost by tak měla být odmítnuta pro nepřipustnost, popř. pro zjevnou neopodstatněnost.

22. Stěžovatelka v replice reaguje na vyjádření Nejvyššího soudu, cituje dva odstavce z podaného dovolání a tvrdí, že je z textu dovolání zřejmé, že v dovolání byla vymezena nejen právní otázka rozporu uplatněné námítky promlčení s dobrými mravy, ale i právní otázka, zda lze za počátek běhu promlčecí doby považovat den, k němuž se změnila judikatura Nejvyššího soudu k té které otázce, s níž se pak opět pojilo posouzení rozporu námítky promlčení s dobrými mravy. Na rozdíl od Nejvyššího soudu má stěžovatelka za to, že dala Nejvyššímu soudu možnost zabývat se v rámci podaného dovolání formulovanými právními otázkami a že tak využila všechny dostupné prostředky nápravy před podáním ústavní stížnosti.

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

23. Ústavní soud se seznámil s argumentací účastníků řízení a obsahem soudního spisu a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je zčásti důvodná.

a) Obecná východiska přezkumu

24. V řízení o ústavních stížnostech se Ústavní soud jako soudní orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) omezuje na posouzení, zda rozhodnutím či jiným zásahem orgánů veřejné moci nebyla porušena ústavně zaručená základní práva a svobody.

25. Ústavní soud úvodem připomíná, že ústavně zaručené právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny garantuje jednotlivci možnost domáhat se stanoveným postupem ochrany svých práv před nezávislým a nestranným soudem, případně před jiným orgánem. Dodrží-li jednotlivec stanovený postup a soud přesto odmítne o jeho právu rozhodnout, dochází k porušení práva na soudní ochranu, resp. práva na přístup k soudu, tedy k ústavně nepřipustnému odepření spravedlnosti (*denegatio iustitiae*). To platí i pro řízení o dovolání, neboť i když dovolání představuje mimořádný opravný prostředek, rozhodování o něm - je-li už takový opravný prostředek v právním řádu zaveden - není vyjmutο z rámce ústavněprávních principů a ústavně zaručených práv a svobod. [srov. např. nálezy ze dne 13. 3. 2018 sp. zn. III. ÚS 3045/17 (N 47/88 SbNU 633), ze dne 27. 3. 2018 sp. zn. I. ÚS 708/17 (N 58/88 SbNU 817) či ze dne 5. 9. 2018 sp. zn. I. ÚS 3029/17 (N 151/90 SbNU 453)].

26. Dovolání musí obsahovat náležitosti stanovené § 241a odst. 2 o. s. ř., k nimž patří vymezení, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání. Neobsahuje-li dovolání vymezení předpokladů přípustnosti, není odmítnutí takového dovolání pro vady porušením čl. 36 odst. 1 Listiny. Zároveň platí, že nevymezí-li dovolatel, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání, je ústavní stížnost proti předchozím rozhodnutím o procesních prostředcích k ochraně práva nepřipustná [srov. stanovisko pléna sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16 ze dne 28. 11. 2017 (ST 45/87 SbNU 905; 460/2017 Sb.)].

27. Z výše uvedeného plyne, že odmítnutí dovolání pro vady brání nejen samotnému projednání dovolání před Nejvyšším soudem (resp. brání posouzení přípustnosti dovolání), ale též znemožňuje podat ústavní stížnost proti rozhodnutím o předchozích procesních prostředcích ochrany práva. Též z uvedeného důvodu není možno postupovat při posuzování bezvadnosti dovolání příliš formalisticky

[srov. např. náleze ze dne 16. 6. 2020 sp. zn. IV. ÚS 410/20 (N 129/100 SbNU 410) či náleze sp. zn. I. ÚS 3029/17], neboť chybné posouzení vady podání (dovolání) či jeho části může vést nejen k zabránění přístupu k dovolacímu soudu, ale v důsledku též k nemožnosti věc (či některé námitky) meritorně posoudit ze strany Ústavního soudu.

28. Povinností obecných soudů při posuzování zákonných náležitostí podání je vycházet z jejich (celého) obsahu, jak jim to v případě civilního řízení výslovně ukládá § 41 odst. 2 o. s. ř. Procesní předpisy musí soudy interpretovat a aplikovat tak, aby na účastníky řízení nebyly kladeny nepřiměřené, tj. nad rámec smyslu a účelu právní úpravy jdoucí požadavky, a nebylo tím fakticky bráněno realizaci práva na soudní ochranu. Klade-li soud důraz jen na určité systematické, logické či formulační nedostatky (nepřesnosti) podání a ty pak přičítá k tíži účastníkovi řízení, ač se s ohledem na obsah podání vzatého jako celek jeví jako možné i jiné řešení, v případě kterého lze považovat příslušnou procesní povinnost za splněnou, je nutno takový postup označit za tzv. přepjatý formalismus (náleze sp. zn. IV. ÚS 410/20, body 27 a 28). Ústavní soud též připomíná, že u natolik závažného důsledku, jakým je ukončení soudního řízení bez meritorního projednání věci, je třeba zohlednit existenci základního práva na přístup k soudu a interpretovat obsah soudního podání vždy tak, aby uvedené právo mohlo být realizováno, a nikoliv obráceně (náleze sp. zn. IV. ÚS 410/20, bod 31).

29. Ústavní soud např. v minulosti připomněl, že dovolateli nelze klást k tíži, jestliže dospěje k tomu, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, kterou následně i specifikuje, současně ale vyjádří názor, že s ohledem na určité skutkové či právní odlišnosti případů řešených v předchozí praxi lze uvažovat o tom, že jde o otázku dosud dovolacím soudem neřešenou [srov. bod 21 nálezu ze dne 14. 5. 2018 sp. zn. I. ÚS 2869/17 (N 89/89 SbNU 343) či bod 17 nálezu sp. zn. IV. ÚS 410/20)].

b) Aplikace obecných východisek na posuzovaný případ

30. V nyní posuzované věci Nejvyšší soud shledal dovolání zčásti vadným proto, že stěžovatelka měla dle Nejvyššího soudu vymezit předpoklady přípustnosti (u otázky týkající se rozporu námitky promlčení s dobrými mravy) nepřipustně alternativně, tj. uvést, že se odvolací soud odchýlil od rozhodovací praxe dovolacího soudu a současně, že daná otázka dosud nebyla v rozhodovací praxi řešena. Další předestřenou námitkou stěžovatelky, tedy že došlo k nesprávnému právnímu posouzení aktivní věcné legitimace, a to v rozporu s rozhodovací praxí dovolacího soudu, se pak již dovolací soud nezabýval proto, že "za situace, kdy dva ze tří právních závěrů odvolacího soudu, z nichž každý je sám o sobě postačujícím důvodem pro zamítnutí žaloby v této věci [...] nebyly podaným dovoláním relevantně zpochybněny a nebyly tak otevřeny dovolacímu přezkumu, zpochybnění řešení samotné otázky neexistence aktivní věcné legitimace žalobkyně nemůže založit přípustnost dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř. Případná nesprávnost právního posouzení odvolacího soudu při řešení této otázky by totiž nemohla opodstatnit zrušení napadeného rozhodnutí či jeho změnu". Nejvyšší soud tedy vyšel z toho, že právní závěr odvolacího soudu týkající se rozporu námitky promlčení s dobrými mravy stěžovatelka napadala vadně (tj. vymezila alternativně dvě podmínky přípustnosti), právní závěr týkající se vlastního pochybení účastníků restitučního sporu ("bylo v první řadě na účastnících restitučního řízení brát se za svá práva a škodě tak předejít") nenapadla vůbec a z daného důvodu se pak již nezabýval tvrzením stěžovatelky, že u právních závěrů městského soudu týkajících se aktivní legitimace stěžovatelky se městský soud odchýlil od rozhodovací praxe Nejvyššího soudu.

31. Ve vztahu k právním závěrům městského soudu uvedeným v bodech 10 - 13 odůvodnění [stěžovatelka je v dovolání označuje pod písm. b) až e)] stěžovatelka v dovolání uvádí: "pokud jde o argumentaci odvolacího soudu uvedenou výše pod písm. b) až (zejména) e), pak tuto právní argumentaci soudu nepovažuje žalobce [stěžovatelka - pozn. ÚS] za správnou, když je toho názoru, že odvolací soud se odchýlil od rozhodovací činnosti NS ČR", přičemž dále stěžovatelka cituje z

rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3825/2011.

32. Vady dané části dovolání (alternativní vymezení předpokladů přípustnosti) spatřoval Nejvyšší soud v tom, že stěžovatelka dále uvádí, že "vzhledem k tomu tedy, že odvolací soud věc po právní stránce posoudil v rozporu s výše citovanou [judikaturou] NS ČR, resp. pokud jde o následky (ne)znalosti nové judikatury NS ČR na posouzení otázky běhu promlčecí doby a rozporu námítky promlčení s dobrými mravy tak, jak ji v napadeném Rozsudku právně posuzuje odvolací soud (viz výše pod písm. e)), jedná se o posouzení otázky, která nebyla doposud dovolacím soudem vyřešena, a jeho rozhodnutí tak spočívá na nesprávném právním posouzení věci...".

33. Z obsahu dovolání však lze dovodit, že stěžovatelka různé předpoklady přípustnosti vztahuje k různým právním závěrům městského soudu. Stěžovatelka jednak obecně napadá podle ní nesprávné právní posouzení otázky rozporu námítky promlčení s dobrými mravy a tvrdí odchýlení se od rozhodnutí Nejvyššího soudu č. j. 30 Cdo 3825/2011. Jádro argumentace stěžovatelky spočívá v tom, že o chybě v rozsudku restitučního soudu nemohla vědět, neboť jeho neurčitost a tedy vadnost (spočívající v absenci explicitní zmínky o budově trafostanice) vyplynula až z rozsudku Krajského soudu v Praze z roku 2019 ve věci žaloby o určení vlastnictví. Poté stěžovatelka (byť v rámci obecnější otázky týkající se promlčení) specifikuje dosud (dle jejího názoru) neřešenou otázku týkající se "následků (ne)znalosti nové judikatury NS ČR na posouzení otázky běhu promlčecí doby". Smysl této otázky je zřejmý, neboť reaguje na úvahu městského soudu v bodě 13 odůvodnění jeho rozhodnutí [stěžovatelkou označeno jako část e)]. V něm městský soud mj. cituje rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 18. 5. 2011, sp. zn. 31 Cdo 832/2008 a dodává, že stěžovatelka "o svém tvrzeném vlastnickém právu k předmětné trafostanici objektivně mohla a měla mít oprávněné pochybnosti nejpozději na základě nyní citovaného rozsudku velkého senátu Nejvyššího soudu". Stěžovatelka v dovolání tuto argumentaci odmítá, tvrdí, že by to znamenalo, že "každý, kdo byl účastníkem jakéhokoli (nejen) soudního řízení, by musel trvale zaměstnat právníka, který bude v průběhu dalších týdnů, měsíců, let a desetiletí sledovat judikaturu Nejvyššího soudu ČR a Ústavního soudu a kontrolovat, zda v návaznosti na ni se pravomocné (nejen) soudní rozhodnutí nestalo nesprávným, nejasným či neúplným a zda ve světle této nové judikatury není třeba učinit kroky k nápravě". Má za to, že daný právní názor "boří princip dobré víry jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci a ochrany dobré víry v nabytá práva konstituovaná akty veřejné moci".

34. Pokud stěžovatelka v ústavní stížnosti uvádí, že odvolací soud nastolil otázku, která nebyla doposud v rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu vyřešena, totiž "otázku, zda lze za počátek běhu promlčecí doby považovat den, k němuž se změnila judikatura Nejvyššího soudu k té které otázce", na což Nejvyšší soud ve vyjádření účastníka řízení reaguje tím, že takto otázka formulována nebyla, nejde z hlediska posouzení důvodnosti ústavní stížnosti o zásadní rozpor. Tvrzená vada dovolání totiž spočívala v alternativně vymezených předpokladech přípustnosti dovolání, nikoli ve formulaci právní otázky samotné. Je třeba též připomenout, že za vadu dovolání nelze považovat "pokud Nejvyšší soud bude oproti dovolateli zastávat názor, že předložená právní otázka nebyla ve skutečnosti odvolacím soudem řešena, případně, že na jejím řešení rozhodnutí odvolacího soudu nezávisí" (bod 45 stanoviska Pl. ÚS-st. 45/16).

35. Podle Ústavního soudu je z obsahu dovolání patrné, že předpoklady přípustnosti dovolání nejsou vymezeny alternativně ve vztahu k totožné otázce. Ústavní soud v nálezu sp. zn. IV. ÚS 410/20 odmítl přepjatě formalistický přístup Nejvyššího soudu při posuzování alternativně formulovaných předpokladů přípustnosti dovolání. Ve zmíněné věci sp. zn. IV. ÚS 410/20 sice stěžovatelka v úvodu vymezila alternativně dva důvody přípustnosti dovolání, vzápětí však "(přínejmenším) u dvou právních otázek specifikovala, kterou z těchto dvou jí avizovaných variant (předpokladů) přípustnosti považuje u té které otázky za naplněnou, resp. toto bylo možné při vynaložení minimálního interpretačního úsilí z příslušného textu vyvodit" (bod 26).

36. V nyní posuzované věci má Ústavní soud za to, že bylo možno z textu dovolání dovodit, že předpoklad přípustnosti založený na tom, že určitá právní otázka dosud nebyla v rozhodovací praxi řešena, formuluje stěžovatelka jen ve vztahu k jednomu dílčímu aspektu posouzení námitky promlčení. Jinak řečeno, právní závěr městského soudu spočívající v tom, že pochybnosti o svém vlastnickém právu mohla a měla mít stěžovatelka nejpozději od rozsudku Nejvyššího soudu z roku 2011, napadá stěžovatelka jako nesprávný a z hlediska přípustnosti dovolání jej považuje za dosud neřešený. V ostatním pak právní závěry městského soudu týkající se promlčení považuje za rozporné s citovaným rozhodnutím č. j. 30 Cdo 3825/2011.

37. Nejvyšší soud tak pochybil, shledal-li dovolání v této části vadné z důvodu alternativně vymezených předpokladů přípustnosti dovolání. Ústavní soud připomíná, že se nyní nijak nezabývá důvodností argumentace stěžovatelky v řízení před Nejvyšším soudem, ani samotnou přípustností dovolání, neboť tyto otázky z důvodu tvrzených vad podání dosud nebyly Nejvyšším soudem posouzeny.

38. V důsledku tvrzených vad části dovolání týkající se promlčení nároku se pak Nejvyšší soud již nezabýval otázkou aktivní legitimace. Právní závěr městského soudu vymezený v bodě 9 odůvodnění (spočívající v absenci aktivní legitimace stěžovatelky) je v dovolání napaden s tím, že se městský soud odchýlil od rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1627/2008. Ačkoli městský soud ve vyjádření v řízení o ústavní stížnosti označuje argument absence aktivní legitimace stěžovatelky za stěžejní, Nejvyšší soud se dovolací námitkou stěžovatelky (v důsledku formalistického posouzení vad jiné části dovolání) vůbec nezabýval.

39. Důvodem pro neřešení otázky aktivní legitimace stěžovatelky pak má dle Nejvyššího soudu být též (vedle tvrzené vady jiné části dovolání) to, že stěžovatelka relevantně nezpochybnila další právní závěr, na němž je rozhodnutí městského soudu postaveno, a to, že "není dána příčinná souvislost mezi tvrzeným nesprávným úředním postupem a vznikem škody, když bylo v první řadě na účastnících restitučního řízení brát se za svá práva a škodě tak předejít (odstavce 11 a 12 odůvodnění rozsudku odvolacího soudu)". Jakkoli městský soud výslovně na žádném místě rozhodnutí nehovoří o posuzování příčinné souvislosti, resp. její absenci, vychází mj. též z toho, že účastníci restitučního řízení měli tvrzenému pochybení restitučního soudu zabránit tím, že by se proti rozhodnutí odvolali, popř. požádali soud o doplnění výroku o části, které v něm chybí. Stěžovatelka však všechny právní závěry městského soudu (tedy i ty zmíněné v bodech 11 a 12 rozsudku) dovoláním napadá jako nesprávné právní posouzení věci ovšem v kontextu posouzení rozporu námitky promlčení s dobrými mravy.

40. Nelze se ztotožnit se závěrem Nejvyššího soudu, že by stěžovatelka relevantně nenapadla všechny právní závěry, na nichž je rozsudek městského soudu postaven. Byla-li by totiž stěžovatelka s dovolací argumentací týkající se rozporu vznesené námitky promlčení s dobrými mravy úspěšná (tj. k promlčení by tedy nedošlo mj. z důvodu, že se o pochybení restitučního soudu stěžovatelka dozvěděla až po uplynutí objektivní promlčecí doby), pak by těžko mohl zároveň obstát závěr městského soudu, že právní předchůdci stěžovatelky měli proti rozsudku restitučního soudu sami nějak brojit. I jim by totiž nutně svědčil závěr, že o ex post zjištěných nedostatcích restitučního rozsudku nemohli (stejně jako stěžovatelka) vědět a stěží jim lze poté vytýkat, že se procesně proti restitučnímu rozsudku nebránili.

41. Ústavní soud tak nemůže souhlasit se závěrem Nejvyššího soudu, že "dva ze tří právních závěrů odvolacího soudu, z nichž každý je sám o sobě postačujícím důvodem pro zamítnutí žaloby v této věci, [...] nebyly podaným dovoláním relevantně zpochybněny".

42. Právní závěry týkající se promlčení stěžovatelka zpochybnila nikoli vadným způsobem a je tak úkolem Nejvyššího soudu opětovně posoudit v této části přípustnost dovolání. Závěr týkající se

pochybení (pasivity) restituentů v restitučním řízení (body 11 a 12 rozhodnutí městského soudu) by pak musel být nutně řešen spolu s posouzením toho, zda je možno považovat námitku promlčení za rozpornou s dobrými mravy, neboť oba závěry jsou závislé na tom, zda stěžovatelka, či její předchůdci mohli o chybě restitučního soudu (resp. o neurčitosti rozsudku) vědět již v době plynutí objektivní promlčecí doby.

43. Nepřezkoumání dovolací námitky týkající se aktivní legitimace tak nelze zdůvodnit ani částečnou vadou dovolání, ani tvrzením, že část argumentace městského soudu nebyla relevantně dovoláním zpochybněna. Nejvyšší soud tak pochybil i v tom, že se dovolací námitkou spočívající v tom, že se městský soud při právních závěrech týkajících se aktivní legitimace stěžovatelky odchýlil od rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, vůbec nezabýval. Ústavní soud i ve vztahu k této otázce připomíná, že nemůže nijak předjímat, jak by měla být při novém projednání věci přípustnost dovolání Nejvyšším soudem posouzena.

44. Ústavní soud uzavírá, že napadeným usnesením Nejvyššího soudu došlo k porušení práva stěžovatelky na soudní ochranu zaručeného v čl. 36 odst. 1 Listiny. Z uvedeného důvodu Ústavní soud shledal ústavní stížnost směřující proti usnesení Nejvyššího soudu důvodnou, proto jí podle § 82 odst. 1 a odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu vyhověl a napadené usnesení Nejvyššího soudu podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil.

45. Ve zbývajících částech směřujících proti rozsudku městského soudu pak ústavní stížnost podle § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu odmítl jako nepřipustnou, neboť Nejvyšší soud se bude podaným dovoláním opětovně zabývat.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělků \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)
- [Bolestné](#)
- [Blankosměnka](#)